

Krajowa Izba Gospodarcza Elektroniki i Telekomunikacji

Warszawa, dn. 29.11.2019 r.
KIGEiT/3548/11/2019

Sz. P.
Leszek Skiba
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Finansów
ul. Świętokrzyska 12
00-916 Warszawa

Dotyczy: konsultacji projektu z dn. 22.11.2019 r. Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie kas rejestrujących mających postać oprogramowania.

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo PT7.8100.1.2019.602.KWA kierujące do konsultacji publicznych, opublikowany na stronie Rządowego Centrum Legislacji projekt z dnia 22 listopada 2019 r. rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie kas rejestrujących mających postać oprogramowania, przekazuję uwagi i komentarze przygotowane przez działającą w naszej Izbie Sekcję Dostawców Fiskalnych Urządzeń Rejestrujących (SDFUR). W wyniku przeprowadzonych konsultacji SDFUR uważa, że **proponowane w projekcie rozwiązania doprowadzą do rozszczęlnienia systemu rejestracji i pobierania podatków od sprzedaży dla osób fizycznych. W konsekwencji obniży to wpływ z podatku VAT do budżetu państwa.**

W opublikowanym projekcie przygotowanym przez Ministerstwo Finansów określono obowiązki podatnika używającego kasy rejestrującej mającej postać oprogramowania oraz wymagania techniczne dla tych aplikacji. **Projektodawca**, wbrew zapisom Ustawy o VAT, nakładającymi obowiązek otrzymania przez producenta decyzji Prezesa Głównego Urzędu Miar dla każdej wprowadzanej do obrotu kasy rejestrującej, **nie określił schematu procesu certyfikacji** w GUM kas mających postać oprogramowania w zakresie spełniania kryteriów i warunków technicznych zapisanych w projektowanym rozporządzeniu. Brak zapisów w tym zakresie spowoduje, że zarówno podatnik jak i organa skarbowe **nie będą miały żadnego wiążącego dokumentu, potwierdzającego poprawne działanie kas**, w szczególności faktu iż sprzedaż oraz kwoty podatku są rejestrowane poprawnie i w całości przesyłane Centralnego Repozytorium Kas.

Ponadto wątpliwości budzi **brak precyzyjnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa** użytkowania aplikacji. Brak zapewnienia poziomu bezpieczeństwa adekwatnego jak dla kas sprzętowych spowoduje, iż kasy rejestrujące mające postać oprogramowania nie zabezpieczą w odpowiedni sposób interesów podatnika, jak również Skarbu Państwa. **Dotyczy to przede wszystkim możliwości dokonywania oszustw przy pomocy kas wirtualnych**, a także możliwych ataków hakerskich na innych podatników.

Duże zastrzeżenia budzi również sposób określenia grup podatników, które będą mogły używać kas rejestrujących mających postać oprogramowania. Art. 111b ust. 1 Ustawy o VAT wskazuje, że ewidencje sprzedaży w oparciu o **kasy rejestrujące mające postać oprogramowania można wprowadzić jedynie w odniesieniu do „niektórych grup podatników lub rodzajów czynności”**. Oznacza to, że intencją ustawodawcy było wprowadzenie wyjątku od ogólnej reguły. Tymczasem **kryterium 10 mln euro powoduje, że grupą docelową stanie się ponad 80% wszystkich obecnych podatników detalicznych**, w tym grupy które sam Minister Finansów wskazywał jako szczególnie narażone na ryzyka związane z nieewidencjonowaniem lub niepoprawnym ewidencjonowaniem sprzedaży (usługi, gastronomia), w których system o obniżonej szczelności w stosunku do kas sprzętowych online spowoduje efekt odwrotny od zamierzonego (spadek przychodów z VAT). Takie

stanowisko Ministra Finansów doprowadzi do faktycznego zastąpienia dotychczasowego sprawdzonego modelu kontroli rejestracji sprzedaży (dzięki dedykowanym urządzeniom) – nowym, nieprzetestowanym w praktyce, co jest sprzeczne z celami regulacji określonymi w przepisie art. 111b Ustawy o VAT. Powyższe prowadzi do wniosku, że w tym zakresie zmodyfikowany projekt rozporządzenia wykracza poza intencję ustawodawcy wyrażone *expressis verbis* w Ustawie o VAT. Należy podkreślić, że **Minister Finansów w tym zakresie zdaje się ignorować wyraźne wskazania ustawodawcy**, jak i uwagi zgłoszone w toku konsultacji projektu rozporządzenia.

Dodatkowo SDFUR zwraca uwagę na **całkowity brak wymagań stawianych producentom oprogramowania kas**. Producenci sprzętowych kas rejestrujących są obecnie prawnie zobligowani do spełnienia szeregu obowiązków, z których m.in. wynika wsparcie dla Urzędów Skarbowych w zakresie objaśniania działania kas. Należy też nadmienić, że są oni zobowiązani do utworzenia odpowiedniej sieci serwisowej na terenie kraju jak również do działań związanych chociażby z odczytami laboratoryjnymi danych z kas. W przypadku kas mających postać oprogramowania nie ma żadnych analogicznych wymagań stawianych ich producentom. Ponadto, w ocenie SDFUR nadmiarowe obowiązki podatników spowodują, iż będą oni zobligowani m.in. do kontrolowania poprawności działania kasy wirtualnej do czego większość z nich nie będzie posiadać odpowiednich kompetencji technicznych.

Niepokój SDFUR budzi także kwestia odnoszenia się przez Ministra Finansów do uwag zgłoszonych w toku wcześniejszych konsultacji, poprzez zbieranie ich łącznie do bloków uwag zgłoszonych przez jeden podmiot, co powoduje brak merytorycznego odnoszenia się do poszczególnych uwag. **Konsekwencją tego stanu rzeczy jest fakt pominięcia wszystkich uwag odnoszących się do ryzyk dla szczelności systemu podatkowego**, a generowanych nie tyle w samej aplikacji spełniającej funkcję kasy rejestrującej, a w infrastrukturze towarzyszącej (w szczególności fakt braku wymogów dla środowiska, w którym funkcjonuje taka aplikacja). Jak wskazywano poprzednio, ale także w załączonych uwagach brak takich regulacji może prowadzić do negatywnych skutków dla budżetu państwa.

Uregulowanie kas mających postać oprogramowania jest uprawnieniem Ministra Finansów (nie zaś obowiązkiem) i nie są Ministrowi narzucane ustawowo jakiegokolwiek terminy realizacji tego rozwiązania. Wskazany termin konsultacji (zaledwie 5 dni roboczych) spowodował, że w tak istotnej kwestii **załączone do niniejszego pisma uwagi nie są wyczerpujące i nie gwarantują zarówno wychwycenia wszystkich aspektów technicznych**, jak i ew. ryzyk związanych z szerokim wdrożeniem nowego, niesprawdzonego rozwiązania.

Mając powyższe na uwadze w imieniu SDFUR apeluję do Pana Ministra, aby przed wprowadzeniem do obrotu kas rejestrujących mających postać oprogramowania, tryb procedowania rozwiązań prawnych (w tym wymogów technicznych) zapewniał ten sam poziom profesjonalizmu, przejrzystości oraz troski o bezpieczeństwo systemowe rozwiązania dla interesów publicznych, jaki obowiązywał przy wprowadzaniu kas rejestrujących online w latach 2016-2019.

Szczegółowe omówienie powyższych uwag jak również pozostałe uwagi oraz komentarze SDFUR zamieściłem w załączniku do niniejszego pisma.

Z poważaniem

Prezes Zarządu

Stefan Kamiński

Załącznik:

1. *Tabela uwag szczegółowych do projektu rozporządzenia.*

Załącznik do pisma KIGeIT/3548/11/2019

Tabela uwag szczegółowych SDFUR KIGeIT do projektu z dn. 22 listopada 2019 r. Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie kas rejestrujących mających postać oprogramowania

LP	Przepis	Treść uwagi
1.	Cały projekt	Minister Finansów zdaje się ignorować wyraźnie wskazania ustawodawcy, jak i uwagi zgłoszone w toku konsultacji poprzedniej wersji projektu rozporządzenia. Przykładowo: Business Center Club wskazywał i wnioskował o przeprowadzenie: (i) analizy szczelności nowego rozwiązania (ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji awaryjnych i niestandardowych) oraz (ii) przedstawienie informacji, jak w obliczu uwag (ryzyk), które zostały zgłoszone w ramach konsultacji projektu, resort zamierza je wyeliminować przed wdrożeniem systemu (uwaga nr 72 BCC). Prezes GUM wskazywał, że możliwość stosowania kas softwarowych powinny stopniowo otrzymać wybrane grupy podatników, przykładowo podatnicy do pewnego progu obrotu (dotychczas zwolnieni z obowiązku stosowania kas rejestrujących), prowadzący wyłącznie sprzedaż wysyłkową (przez Internet), sprzedaż okazjonalną, sprzedaż mobilną (na targowiskach, podatnicy świadczący usługi w zakresie przewozu osób) (opinia nr 24 GUM).
2.	Cały projekt	MF nie odniosło się do braku analizy cyberbezpieczeństwa przedstawionej w uwagach OPBF. Nie została też opublikowana analiza Departamentu Cyberbezpieczeństwa Ministerstwa Cyfryzacji. Wnosimy o opublikowanie tej analizy na stronach RCL, a także innych analiz i opinii złożonych w toku prac nad projektem rozporządzenia przez centralne organy administracji.
3.	Cały projekt	Minister Finansów – w raporcie z konsultacji projektu rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 6 sierpnia 2019 r. w sprawie kas rejestrujących – zdaje się także ignorować wszystkie uwagi, które wskazują, że nawet doprecyzowanie wymogów dla samej aplikacji, nie rozwiązuje problemów wynikających z pracy tej aplikacji w środowisku systemowym, czy szerzej w ramach całego ekosystemu rozwiązań wymaganych od podatnika celem korzystania z kasy mającej postać oprogramowania (np. obowiązek połączenia z drukarką). Te pominięte uwagi wskazują na nowe, niewystępujące obecnie, ryzyka dla szczelności systemu kontroli rejestracji sprzedaży. Jak wskazał Prezes GUM (opinia nr 20) należałoby zrewidować wymagania zgodnie z rzeczywistymi możliwościami całego systemu (kasa i środowisko zewnętrzne).
4.	Cały projekt	Przykładów nieuwzględniania uwag jest więcej, jak choćby uwaga nr 19 OPBF, uwaga 21 KIGeIT, uwaga 22 OPBF, uwaga 38 OPBF, uwaga 60 PIIiT, uwaga 72 BCC. W tym kontekście niezbędne jest podkreślenie właściwego doboru grup podatników, którzy mogą korzystać z kas mających postać oprogramowania, bowiem twierdzenie, że kasy mające postać oprogramowania wraz z wymaganym ekosystemem zapewniają taki sam poziom bezpieczeństwa systemu fiskalnego (jak kasy fizyczne) wydaje się trudne do uzasadnienia.

Sekcja Dostawców Fiskalnych Urzędzeń Rejestrujących KIGeIT

LP	Przepis	Treść uwagi
5.	Cały projekt	<p>Niezbędnym jest wydanie aktu prawnego określającego proces certyfikacji w GUM kas mających postać oprogramowania w zakresie spełniania kryteriów i warunków technicznych zapisanych w projektowanym rozporządzeniu.</p> <p>Brak zapisów w tym zakresie sprawia, że zarówno podatnik jak i organy skarbowe nie będą miały żadnego wiążącego dokumentu, potwierdzającego poprawne działanie kas (fakt, że sprzedaż oraz kwoty podatku są rejestrowane poprawnie oraz właściwie, a także w całości przesyłane są Centralnego Repozytorium Kas). Nie ma też pewności, czy przesyłane dane będą rzetelne, prawdziwe i kompletne oraz odpowiadające faktycznie zarejestrowanej na kasie sprzedaży. Może to doprowadzić do sytuacji, w której dane rejestrowane podczas sprzedaży w części lub w całości będą zapisywane w kasie w zmienionej formie a następnie wysyłane do repozytorium. Taki działanie może być przyczyną błędnego działania samej kasy i nie musi być spowodowane działaniem podatnika, w konsekwencji odpowiedzialność zdaje się być przerzucona na przedsiębiorcę.</p> <p>Potwierdzenie takie dotychczas wydawane było na czas określony (dla kas on-line to 5 lat!) i spełniało też ważną funkcję regulującą przez co producent mógł tylko w czasie jego obowiązywania wprowadzać dane modele kas do obrotu. Po wygaśnięciu decyzji (homologacji), kasa musi zostać ponownie poddana procesowi certyfikacji, aby mogła być oferowana przedsiębiorcom. Daje to pewność i gwarancję, że oferowane kasy muszą spełniać aktualne wymogi prawne, a „stare” niespełniające aktualnych wymogów nie mogą być w nieskończoność oferowane.</p> <p>Zapisy projektu rozporządzenia (np. wymagania na prezentację danych) wręcz implikują konieczność badania i certyfikowania kasy programowej w jej środowisku eksploatacji (np. marka, model urządzenia do automatycznej sprzedaży w którym jest zainstalowana aplikacja, marka model telefonu itd.). innymi słowy Główny Urząd Miar musi uwzględnić na jakiej platformie kasa programowa zostanie uruchomiona, w przeciwnym wypadku nie ma pewności nawet co do tego, kiedy, co i na jak długo będzie prezentowane kupującemu.</p>

Sekcja Dostawców Fiskalnych Urzędów Rejestrujących KIGeIT

LP	Przepis	Treść uwagi
6.	Cały projekt	<p>Niezbędnym jest wydanie aktu prawnego określającego wymagania dla producentów kas mających postać oprogramowania, analogicznie jak są one wskazane dla producentów sprzętowych kas online. Wymagania te regulują w jasny sposób status oraz obowiązki producentów zabezpieczając z jednej strony podatnika użytkującego kasy a z drugiej - zapewniają wsparcie dla skutecznej kontroli tych kas przez organa Krajowej Administracji Skarbowej. Brak regulacji w tym zakresie, tak samo jak przy braku certyfikacji, niesie ze sobą wymierne i znaczące reperkusje. Producentem kas wirtualnych może być dowolny podmiot i przy braku certyfikacji spowoduje pojawienie się dużej ilości oprogramowania wątpliwej jakości niemożliwej do zweryfikowania przez podatnika oraz organa kontroli skarbowej. Producent taki może wyprodukować i udostępnić odbiorcom kasę wirtualną, a następnie bez żadnych przeszkód i konsekwencji „zniknąć” z rynku nie musząc zapewnić ciągłości wsparcia dla swoich rozwiązań, używanych przez podatników do rejestracji sprzedaży i przesyłania danych do repozytorium. Rodzi to niebezpieczeństwo pojawienia się nieuczciwych podmiotów i osób mogących celowo wprowadzać do obrotu i użytku wadliwie działające oprogramowanie. Należy również zauważyć, że brak odpowiedzialności producenta w projektowanym rozporządzeniu może utrudnić lub wręcz uniemożliwić określenie jak, kiedy i od kogo została nabyta lub przez kogo udostępniona została kasa wirtualna podatnikowi, szczególnie w przypadku zastrzeżeń do działania kasy lub gdy została wykorzystywana do działań na szkodę innego podatnika.</p>
7.	Cały projekt	<p>Zapisy projektowanego rozporządzenia powinny obligować producenta kasy mającej postać oprogramowania do zapewnienia wsparcia technicznego dla kas wirtualnych i prowadzenia dokumentacji działań z tym związanych. Ich brak prowadzi to uznaniowego traktowania przez producenta tego zagadnienia, utrudni lub uniemożliwi kontrolę działania kas przez urzędy skarbowe i odbierze urzędowi narzędzia prawne pozwalające w takim przypadku wezwać producenta czy podmiot sprawujący opieką techniczną do złożenia wyjaśnień w zakresie sposobu działania i użytkowania kasy wirtualnej. Dodatkowo sytuacja komplikuje się w przypadku zastrzeżeń co do poprawności realizowanych obliczeń i przesyłu danych do repozytorium. W takich przypadkach cała odpowiedzialność za działanie kasy jak i obowiązek udzielania wszelkich wyjaśnień spoczywa na podatniku, który jako użytkownik kasy nie posiada odpowiedniej wiedzy technicznej i kompetencji w tym zakresie.</p>

Sekcja Dostawców Fiskalnych Urzędów Rejestrujących KIGeIT

LP	Przepis	Treść uwagi
8.	Cały projekt	<p>Projekt powinien zdefiniować wymogi techniczne dla środowiska, w którym działa kasa.</p> <p>Niezdefiniowane środowisko uruchomieniowe kasy programowej umożliwia dowolne manipulacje jej oprogramowaniem – danymi dostarczonymi i pobieranymi z samej aplikacji, np. poprzez wyświetlanie zmodyfikowanych komunikatów do użytkownika, przekazywanie do aplikacji zmodyfikowanych danych z klawiatury lub ekranu czy też wysłanie zmodyfikowanych treści do drukarki.</p> <p>Brak wymagania dla środowiska podważa sensowność formułowania innych wymagań w zakresie bezpieczeństwa.</p> <p>Każde zabezpieczenie może być pomijane przez mechanizmy środowiska, które mogą kontrolować wejścia, wyjścia i magazyn aplikacji, a w konsekwencji dowolnie ingerując w te zasoby, np. przejmować zabezpieczenia bazy danych aplikacji lub też wpływać na wyniki działania funkcji weryfikujących oprogramowanie.</p> <p>Przykład: W środowisku, w którym jest uruchomiona kasa programowa pracuje oprogramowanie przechwytyjące komunikację aplikacji z funkcjami wprowadzania danych i wyświetlania, daje to możliwość prezentowania użytkownikowi i wysyłania do repozytorium zmanipulowanych danych (różnych od rzeczywistych).</p>
9.	Cały projekt	<p>Projekt rozporządzenia powinien zdefiniować ograniczenia dla kasy mającej postać oprogramowania. Regulacja dopuszcza sytuację, w której aplikacje kasy programowej zgodne z wymaganiami mogą wykonywać dowolne, inne niż podstawowe funkcje w systemie użytkownika np. telefonie, tablecie, etc.</p>
10.	Cały projekt	<p>Projekt rozporządzenia powinien zdefiniować wymogi bezpieczeństwa dla pracy samej aplikacji.</p>

Sekcja Dostawców Fiskalnych Urzędzeń Rejestrujących KIGeIT

LP	Przepis	Treść uwagi
11.	Cały projekt	<p>Projekt w aktualnym brzmieniu narzuca pewne wymagania (sterowanie zegarem RTC, dostępem do bazy danych itp. tylko z poziomu programu pracy kasy), które nie są możliwe do spełnienia w całości przez kasy mające postać oprogramowania.</p> <p>Są one do spełnienia JEDYNNIE przez zamknięte sprzętowo i programowo urządzenia, w których homologacja i pozostawienie wzorca nie pozwala potem na jakiegokolwiek zmiany w sprzęcie (drukarce, zegarze, nośniku pamięciowym bazy danych itp.), systemie operacyjnym oraz jakimkolwiek innym komponencie kasy mogącym mieć dostęp do wrażliwych danych lub podzespołów.</p> <p>Wydaje się - z przebiegu zmian w zapisach – że rozporządzenie to ewoluje coraz bardziej w stronę kas sprzętowych, pokrywając się z nim w wymaganiach technicznych. Wnioskujemy więc, aby zaprzestać dalszych prac nad tym rozporządzeniem i przyjąć jako dalej obowiązujące aktualne rozporządzenie o kasach sprzętowych, dodając tylko rozdział o nowym typie kasy specjalizowanej dla wybranej grupy podatników i określając tam – analogicznie jak przy urządzeniach do taksówek – inne niż typowe wymagania techniczne.</p> <p>W przeciwnym przypadku będziemy mieli dwa rozporządzenia, które opisując „de facto” prawie te same wymagania, będą jednak w innych dokumentach i jako takie będą musiały być zawsze osobno procedowane, choć zmiany będą dotyczyły ich obu. Uniknie się też w ten sposób różnic i braków, które teraz widać np. w opisie zawartości paragonu, która powinna być taka sama w kasach mających zarówno postać oprogramowania jak i sprzętowych. Uniknie się też wielu innych ustaw i rozporządzeń, które będą opisywały te same procesy i wymagania dotyczące urządzeń przeznaczonych do tego samego celu tylko trochę inaczej zrealizowanych.</p>
12.	Cały projekt	<p>Projekt rozporządzenia powinien zdefiniować odpowiedni poziom zabezpieczeń dla kasy mającej postać oprogramowania. Wymagania w aktualnej postaci umożliwią tworzenie aplikacji o minimalnym poziomie zabezpieczeń, a w efekcie stwarzających zagrożenie dla całego systemu fiskalnego w Polsce.</p>
13.	Cały projekt	<p>Projekt rozporządzenia powinien regulować rozwiązania dla sytuacji awaryjnych np: skasowanie z telefonu (PC lub tabletu) oprogramowania kasy wirtualnej czy uszkodzenie platformy sprzętowej (telefon, tablet, PC) na której pracuje kasa wirtualna.</p> <p>Komentarz Ministra Finansów zamieszczony na stronie RCL w dniu 25 listopada 2019 roku: <i>„W interesie podatnika leży prawidłowe zabezpieczenie danych. Podatnik musi zapewnić bezpieczeństwo danych zapisanych w kasie. Projektowane przepisy nie przewidują pamięci fiskalnej, ale dane gromadzone są w bazie. Należy wyrejestrować stare oprogramowanie i zainstalować nowe.”</i></p> <p>Skutkiem takiego podejścia, nawet w sytuacjach niezależnych i niespowodowanych przez samego podatnika, cała odpowiedzialność w tym zakresie spoczywa wyłącznie na podatniku i generuje dla tego ostatniego niepotrzebne dodatkowe koszty.</p>

Sekcja Dostawców Fiskalnych Urzędzeń Rejestrujących KIGeIT

LP	Przepis	Treść uwagi
14.	Cały projekt	<p>Minister Finansów nie uwzględnił wielu uwag zmierzających do zapewnienia poprzez procedurę badania kasy przez Prezesa GUM podobnego poziomu ochrony dla danych fiskalnych w kasach fizycznych i softwareowych (uwaga nr 3 POSbistro sp. z o.o.), co jest konsekwencją przyjętego modelu funkcjonowania kas mających postać oprogramowania. Weryfikacja występowania wskazanych ryzyk z Prezesa GUM została przerwana albo na podatnika (jak w przypadku wydruku paragonu i dostępu do drukarki), albo Skarb Państwa (utrata danych sprzedażowych w przypadku braku synchronizacji). Patrz uwaga nr 8 KIGeIT, uwaga nr 9 KIGeIT, uwaga nr 27 OPBF, uwaga nr 35 OPBF, uwaga nr 36 KIGeIT. Szczególnie jaskrawo widać to na przykładzie odpowiedzi na uwagę nr 73 KOTRAK S.A., gdzie Minister Finansów stwierdza, że „Podatnik dba o przechowywanie danych, a producent oprogramowania określa sposób zabezpieczenia” oraz odpowiedź na opinię nr 9 GUM „W gestii producenta jest zapewnienie mechanizmów zabezpieczających bazę danych”. Tego rodzaju podejście stanowi wyłom w dotychczasowym sposobie myślenia administracji skarbowej, gdzie organa Państwa ustalały wymogi dla bezpieczeństwa przechowywania danych i sposoby ich zabezpieczenia. Jak wskazała OPBF w uwadze nr 77 taka propozycja „może być analogiczna w skutkach do zmian wprowadzonych w automatach do gier losowych, tzw. jednorękiach bandytach. Rozwiązanie mechaniczne zastąpiono oprogramowaniem, które umożliwiło zdalną manipulację. Spowodowało to oszustwa na niespotykaną wcześniej skalę oraz olbrzymie straty dla budżetu państwa, tzw. afera hazardowa.”</p>
15.	Cały projekt	<p>W projekcie rozporządzenia powinna zostać uregulowana kwestia dopuszczalnego zakresu wydawania aktualizacji do kasy mającej postać oprogramowania; z brzmienia przepisów Ustawy o VAT (art. 111 ust. 6b) wynika, że producent kasy obowiązany jest do uzyskania dla danego typu kasy (czyli oprogramowania) potwierdzenia Prezesa GUM, że oprogramowanie spełnia funkcje wymienione w ust. 6a Ustawy o VAT oraz wymagania techniczne określone przez Ministra Finansów. Zgodnie z art. 111 ust. 6e Ustawy o VAT potwierdzenie poprzedzone jest badaniami wykonywanymi przez Prezesa GUM, potwierdzonymi sprawozdaniem. Jednocześnie ust. 6fa stanowi, że w przypadku zmiany programu kasy rejestrującej Prezes GUM zmienia w drodze decyzji, potwierdzenie, o którym mowa w ust. 6b. Z powyższego wynika, że każda zmiana w oprogramowaniu stanowiącym kasę softwarową (w braku wyodrębnionych w projekcie rozporządzenia niezmiennych modułów) wymaga ponownego potwierdzenia przez Prezesa GUM. Wydaje się, że zmiana tego stanu rzeczy, przy zachowaniu wymogów uzyskania potwierdzenia przez Prezesa GUM, wymagałaby interwencji ustawodawcy (tj. zmiany przepisu art. 111 lub 111b Ustawy o VAT).</p> <p>Wnosimy o uregulowanie kwestii aktualizacji oprogramowania w projekcie rozporządzenia (o ile jest to możliwe) lub poprzez zmianę Ustawy o VAT.</p>

Sekcja Dostawców Fiskalnych Urzędzeń Rejestrujących KIGeIT

LP	Przepis	Treść uwagi
16.	Cały projekt	Analiza przepisów art. 111b ust. 2 w zw. z art. 111 Ustawy o VAT wskazuje, że również dla kas mających postać oprogramowania podmiotem uprawnionym do wydania rozporządzenia określającego rodzaje danych zawartych we wniosku o wydanie potwierdzenia, o którym mowa w ust. 6b, rodzaje dokumentów do badań niezbędnych do wydania potwierdzenia, okres na który wydawane jest potwierdzenie oraz zakres badań i rodzaje danych zawartych w sprawozdaniu z badań kasy rejestrującej jest minister właściwy do spraw gospodarki w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych. Odpowiednie stosowanie obejmuje bowiem dyspozycję art. 111 ust. 9 Ustawy o VAT, ale nie obejmuje już odpowiedniego stosowania przepisów wydanych na podstawie tego upoważnienia. Oznacza to konieczność wydania stosownego aktu prawnego przez ministra odpowiedzialnego za gospodarkę w porozumieniu z ministrem finansów, albo konieczność nowelizacji Ustawy o VAT.
17.	OSR: 1. Jaki problem jest rozwiązany: <i>„Pozwoli to na ciągle, zautomatyzowane i bezpośrednie przesyłanie danych z kas z prowadzonej ewidencji oraz o zdarzeniach fiskalnych, które zaistniały podczas ich użytkowania”.</i>	Ocena jest niezgodna z zapisami projektu rozporządzenia. Przesyłanie danych nie jest ciągle lecz następuje co jakiś czas (nawet co kilka godzin) co ma kluczowy wpływ na odporność systemu na próby malwersacji podatkowych.
18.	OSR: 1. Jaki problem jest rozwiązany: <i>„stanowi jedno z kluczowych narzędzi do walki z tzw. szarą strefą, co przyczynia się do wzmocnienia uczciwej konkurencji wśród przedsiębiorców”</i>	Wprowadzone rozwiązania w formie jaką zawiera projekt rozporządzenia spowoduje zmniejszenie skuteczności narzędzia walki z szarą strefą i jej powiększenie oraz są zaprzeczeniem uczciwej konkurencji wśród przedsiębiorców.
19.	OSR: 1. Jaki problem jest rozwiązany: <i>„Proponuje się wprowadzenie możliwości stosowania kas rejestrujących mających postać oprogramowania przez podatników, u których wartość sprzedaży nie przekroczyła 10 mln euro.”</i>	Zgodnie z intencją zapisów Ustawy o VAT rozwiązanie miało dotyczyć wybranych konkretnych grup podatników lub podatników nie objętych do tej pory wymogiem posiadania kasy fiskalnej. Tymczasem kryterium 10mln euro powoduje, że grupą docelową stało się ponad 80% wszystkich obecnych podatników detalicznych w tym grupy „wrażliwe podatkowo” (usługi, gastronomia) w których system o obniżonej szczelności w stosunku do kas sprzętowych online spowoduje efekt odwrotny od zamierzonego (spadek przychodów VAT). Prezes GUM wskazywał, że możliwość stosowania kas softwarowych powinny stopniowo otrzymać wybrane grupy podatników, przykładowo podatnicy do pewnego progu obrotu (dotychczas zwolnieni z obowiązku stosowania kas rejestrujących), prowadzący wyłącznie sprzedaż wysyłkową (przez Internet), sprzedaż okazjonalną, sprzedaż mobilną (na targowiskach, podatnicy świadczący usługi w zakresie przewozu osób) (opinia nr 24 GUM).

Sekcja Dostawców Fiskalnych Urzędzeń Rejestrujących KIGeIT

LP	Przepis	Treść uwagi
20.	OSR: 2. Rekomendowane rozwiązanie...: <i>„poprzez wprowadzone mechanizmy kontrolne w czasie rzeczywistym.”</i>	Opis niezgodny z prawdą. Projekt rozporządzenia nie wprowadza mechanizmów kontroli w czasie rzeczywistym. Wg idei rozporządzenia system kas mających postać oprogramowania ma być podłączony do systemu CRK dla sprzętowych kas online. Ten system nie jest systemem kontroli w czasie rzeczywistym. Nie jest systemem ONLINE w technicznym sensie, mimo iż potocznie nazwa ONLINE jest używana. System ten jest systemem periodycznego przekazywania danych, a to ma kluczowe znaczenie w kwestii zapobiegania malwersacjom podatkowym. Nadużycia tego typu nie są możliwe w przypadku sprzętowych kas fiskalnych online, dzięki zamkniętej, niedostępnej konstrukcji, zapewniającej bufor bezpieczeństwa i nieulotną kopię wszystkich wrażliwych danych.
21.	OSR: 3. Jak problem został rozwiązany: <i>„Rozwiązanie to ma zbliżone cechy rozwiązania stosowanego w Czechach, Austrii i Chorwacji.”</i>	Stwierdzenie nieprawdziwe. Rozwiązanie w Austrii zawiera komponent hardware’owy, więc zbliżone jest do kas sprzętowych, a nie software’owych.
22.	OSR: 3. Jak problem został rozwiązany: <i>„Rozwiązanie to ma zbliżone cechy rozwiązania stosowanego w Czechach, Austrii i Chorwacji.”</i>	W Chorwacji jest system „true ONLINE” ale posiada luki (możliwa chwilowa praca offline), które są skrzętnie wykorzystywane do fraudów (<i>przykłady w załączniku do pisma KIGeIT/3508/11/2019 z 26.11.2019 r.</i>) i stanowią często opisywany w mediach problem. Praca w trybie offline, które jest w systemie chorwackim tylko luką (wyjątkiem w przypadku awarii), w rozwiązaniu polskim ma stać się normą działania.
23.	Uzasadnienie projektu rozporządzenia: <i>„Stosowanie kas ma zwiększyć efektywność działań administracji skarbowej w zakresie zwalczania nierejestrowanej sprzedaży detalicznej oraz unikania i uchylania się od opodatkowania w zakresie podatku VAT poprzez wprowadzone mechanizmy kontrolne w czasie rzeczywistym. Projekt ma na celu zmniejszenie kosztów wywiązywania się podatników z obowiązku ewidencji sprzedaży przy zastosowaniu kas rejestrujących oraz usprawnienie procesów rejestracji i kontroli sprzedaży detalicznej w czasie rzeczywistym. Kasy te stanowią mają alternatywę dla obecnie użytkowanych kas rejestrujących.”</i>	Teza jest nieprawdziwa. Projekt rozporządzenia nie wprowadza mechanizmów kontroli w czasie rzeczywistym. Wg idei rozporządzenia system kas mających postać oprogramowania ma być podłączony do systemu CRK dla sprzętowych kas online. Ten system nie jest systemem kontroli w czasie rzeczywistym. Nie jest systemem ONLINE w technicznym sensie, mimo iż potocznie nazwa ONLINE jest dla niego używana. System ten jest systemem periodycznego przekazywania danych, a to ma kluczowe znaczenie w kwestii oceny zdolności zapobiegania malwersacjom podatkowym. Takiej wady nie posiadają sprzętowe kasy fiskalne online, gdyż dzięki zamkniętej niedostępnej konstrukcji zapewniają bufor bezpieczeństwa i nieulotną kopię wszystkich wrażliwych danych fiskalnych. Z tego też powodu zwiększenie efektywności działań administracji skarbowej to fałszywa teza. Zamiast wprowadzenia „lekkiego systemu kontroli” w obszary w których sprzętowe kasy fiskalne z różnych przyczyn nie obowiązują, Ministerstwo wprowadza, jak samo nazywa – alternatywę. A więc wrażliwym grupom podatkowym, gdzie szczelność poboru VAT zagwarantowana została przez dopiero co wdrożony system sprzętowych kas online, wprowadza alternatywne rozwiązanie, które ewidentnie tą szczelność niszczy, przez ułatwienie unikania rejestracji transakcji.

Sekcja Dostawców Fiskalnych Urzędzeń Rejestrujących KIGeIT

LP	Przepis	Treść uwagi
24.	<p>Uzasadnienie projektu rozporządzenia:</p> <p><i>„Rozwiązanie zaproponowane w projekcie pozwoli na wydanie w formie elektronicznej paragonów fiskalnych za zgodą nabywcy, w sposób z nim uzgodniony”.</i></p>	<p>Wydawanie paragonów w formie elektronicznej wcale nie jest cechą wyłącznie kas mających postać oprogramowania. Kasy sprzętowe takie paragony również generują w postaci danych zapisywanych w swojej pamięci chronionej. Paragony te nie są wydawane klientom z uwagi na brak odpowiednich zapisów w ustawie o VAT oraz rozporządzeniu o warunkach technicznych dla sprzętowych kas online.</p>
25.	<p>Projekt rozporządzenia:</p> <p>§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:</p> <p><i>4) dokumencie fiskalnym – rozumie się przez to dokument wystawiany przy użyciu kasy, zawierający w szczególności logo fiskalne oraz numer unikatowy, obejmujący paragon fiskalny, paragon fiskalny anulowany i raport fiskalny;</i></p>	<p>"raport fiskalny" należy zamienić na "raporty fiskalne", gdyż § 2.25-27) wymieniają wiele rodzajów raportów fiskalnych.</p>
26.	<p>Projekt rozporządzenia:</p> <p>§ 2.6) dokument w postaci elektronicznej = “zbiór danych zapisanych w bazie kasy”</p> <p>§ 2.17) paragon w postaci elektronicznej = “dokument w postaci elektronicznej o zawartości zgodnej z postacią papierową”</p>	<p>Dokument w postaci elektronicznej (format JPK-kasa) zasadniczo nie ma zawartości zgodnej z postacią papierową (zdefiniowaną w rozporządzeniu). Ma natomiast zawartość zgodną z formatem danych określonym protokołem komunikacyjnym przesyłania danych który udostępnia minister właściwy do spraw finansów publicznych w Biuletynie Informacji Publicznej tego ministra.</p> <p>Proponujemy rozszerzyć brzmienie o odniesienie do formatu danych JPK-paragon:</p> <p>§ 2.17) paragonie fiskalnym w formie elektronicznej – rozumie się przez to dokument w postaci elektronicznej wystawiony przy użyciu kasy, mający zawartość zgodną z protokołem komunikacyjnym przesyłania danych, który jest przesyłany do nabywcy za jego zgodą i w sposób z nim uzgodniony;</p>
27.	<p>Projekt rozporządzenia:</p> <p>§ 2.22</p>	<p>Definicja producenta, która nigdzie nie jest w rozporządzeniu użyta</p>
28.	<p>Projekt rozporządzenia:</p> <p>§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:</p> <p><i>30) sumie kontrolnej – rozumie się przez to unikalny ciąg znaków wyznaczony z zawartości programu za pomocą algorytmu zgodnego ze specyfikacją RFC 6234;</i></p>	<p>Odwołanie do RFC 6234, ale nie wskazano algorytmu, którym trzeba się posłużyć, aby wyliczyć sumę kontrolną.</p>

Sekcja Dostawców Fiskalnych Urzędzeń Rejestrujących KIGeIT

LP	Przepis	Treść uwagi
29.	<p>Projekt rozporządzenia: § 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:</p> <p>32) trybie obsługi kasy – rozumie się przez to tryb pracy kasy, podczas którego kasa nie wystawia dokumentów fiskalnych, nie wykonuje zapisów w bazie danych kasy i zapewnia przesłanie danych wyłącznie w celu sprawdzenia jej poprawności;</p>	<p>Pozostaje w niezgodności z zapisami załącznika nr 1 § 15.2., § . 17.6, § . 17.7 oraz § . 17.8. w których nakazane jest drukowanie dokumentów fiskalnych i tworzone są zapisy w bazie danych.</p>
30.	<p>Projekt rozporządzenia: § 3. Kasy mogą być używane przez podatników, u których wartość sprzedaży bez podatku nie przekroczyła w co najmniej jednym z dwóch poprzednich lat podatkowych równowartości w złotych 10 milionów euro.</p>	<p>Art. 111b ust. 1 Ustawy o VAT wskazuje, że ewidencje sprzedaży w oparciu o kasy rejestrujące mające postać oprogramowania można wprowadzić jedynie w odniesieniu do „niektórych grup podatników lub rodzajów czynności”. Oznacza to, że intencją ustawodawcy było wprowadzenie wyjątku od ogólnej reguły. Zarówno zgodnie z gramatycznym brzmieniem przepisu, jak i zgodnie z zasadą - wyjątków nie należy interpretować rozszerzająco, nie jest prawidłowym takie wypełnienie delegacji ustawowej przez Ministra Finansów, w którym „niektóre grupy podatników” zostają zdefiniowane w ten sposób, iż obejmują de facto prawie wszystkich podatników podatku VAT, w stosunku do których przewidziano wymóg rejestracji sprzedaży na kasach fiskalnych (wszystkich, z wyłączeniem podatników, u których wartość sprzedaży bez podatku nie przekroczyła w co najmniej jednym z dwóch poprzednich lat podatkowych równowartości w złotych 10 milionów euro). Co prawda, w nowej redakcji rozporządzenia grupy podatników zostały ujęte inaczej niż poprzednio, jednak skutkiem nowego ujęcia jest objęcie zakresem regulacji bardzo szerokiego grona podatników, w tym w obszarach, które sam Minister Finansów wskazywał jako szczególnie narażone na ryzyka związane z nieewidencjonowaniem lub niepoprawnym ewidencjonowaniem sprzedaży. Stanowisko Ministra Finansów prowadzi do faktycznego zastąpienia dotychczasowego sprawdzonego modelu kontroli rejestracji sprzedaży (dzięki dedykowanym urządzeniom) – nowym, nieprzetestowanym w praktyce, co jest sprzeczne z celami regulacji określonymi w przepisie art. 111b Ustawy o VAT. Określenie grup podatników powinno bowiem zgodnie z przywołanym przepisem uwzględniać „potrzebę przeciwdziałania nieewidencjonowaniu lub nieprawidłowemu prowadzeniu ewidencji sprzedaży przez podatników oraz zabezpieczenia zaewidencjonowanych danych”. Powyższe prowadzi do wniosku, że w tym zakresie zmodyfikowany projekt rozporządzenia wykracza w dalszym ciągu poza intencję ustawodawcy wyrażone <i>expressis verbis</i> w Ustawie o VAT. Należy podkreślić, że Minister Finansów w tym zakresie zdaje się ignorować wyraźne wskazania ustawodawcy, jak i uwagi zgłoszone w toku konsultacji projektu rozporządzenia.</p>
31.	<p>Projekt rozporządzenia: § 3. Kasy mogą być używane przez podatników, u których wartość sprzedaży bez podatku nie przekroczyła w co najmniej jednym z dwóch poprzednich lat podatkowych równowartości w złotych 10 milionów euro.</p>	<p>Rozporządzenie nie precyzuje według jakiego kursu Euro podatnicy mają przeliczać obrót za jeden z dwóch poprzednich lat</p>

Sekcja Dostawców Fiskalnych Urzędzeń Rejestrujących KIGeIT

LP	Przepis	Treść uwagi
32.	Projekt rozporządzenia: § 3. Kasy mogą być używane przez podatników, u których wartość sprzedaży bez podatku nie przekroczyła w co najmniej jednym z dwóch poprzednich lat podatkowych równowartości w złotych 10 milionów euro.	Prezes GUM wskazywał, że możliwość stosowania kas softwarowych powinny stopniowo otrzymać wybrane grupy podatników, przykładowo podatnicy do pewnego progu obrotu (dotychczas zwolnieni z obowiązku stosowania kas rejestrujących), prowadzący wyłącznie sprzedaż wysyłkową (przez Internet), sprzedaż okazjonalną, sprzedaż mobilną (na targowiskach, podatnicy świadczący usługi w zakresie przewozu osób) (opinia nr 24 GUM).
33.	Projekt rozporządzenia: § 3. Kasy mogą być używane przez podatników, u których wartość sprzedaży bez podatku nie przekroczyła w co najmniej jednym z dwóch poprzednich lat podatkowych równowartości w złotych 10 milionów euro.	Proponujemy wyłączenie branż uznanych w przepisach za "wrażliwe", tj. branż wymienionych w ustawie o VAT jako zobowiązane do wymiany urządzeń na kasy on-line oraz czynności i usług określonych w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie zwolnień z obowiązku prowadzenia ewidencji przy zastosowaniu kas rejestrujących § 4 ust. 1 (jeżeli się nie pokrywają). Wspomniany katalog stanowi ponad 20-letni dorobek naszych służb skarbowych z przeprowadzanych kontroli, które pozwoliły określić branże w szczególności narażone na nadużycia. Uważamy, że należy to doświadczenie wykorzystać przy konstrukcji nowych przepisów.
34.	Projekt rozporządzenia: § 12. 1. Podatnicy używający kas: 2) udostępniają kasy do kontroli stanu oprogramowania i prawidłowości jej pracy na każde żądanie właściwych organów.	Kontrolowanie kas mających postać oprogramowania będzie nieskuteczne, gdyż podatnik może posiadać oprogramowanie zainstalowane i uruchamiane np. z sieci z innego komputera lub zewnętrznego nośnika np. USB Flash wkładanego tylko okresowo do urządzenia. Programy takie mogą modyfikować działanie kasy, przestawiać zegar, kasować dane zapisane od ostatniej wysyłki bez pozostawiania śladu.

Sekcja Dostawców Fiskalnych Urzędzeń Rejestrujących KIGeIT

LP	Przepis	Treść uwagi
35.	<p>Projekt rozporządzenia: § 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:</p> <p>7) drukarce – rozumie się przez to urządzenie drukujące wszystkie dokumenty dopuszczone programem pracy kasy do druku przez kasę;</p>	<p>Intencją ustawodawcy jest, aby drukarka drukowała wszystkie dokumenty dopuszczone programem pracy kasy. Nie powinna więc móc drukować dokumentów z innych programów, a w szczególności takich samych paragonów jak program pracy kasy, ale niekoniecznie wysyłanych do repozytorium.</p> <p>Uzyskanie tego za pomocą standardowej drukarki przyłączonej do programu pracy kasy poprzez standardowe łącza (USB, RS232, Bluetooth) oraz sterowniki systemu operacyjnego (Android, Windows, Linux, iOS) jest niemożliwe bez nałożenia odpowiednich wymagań także na systemy operacyjne i kontrolowania zgodności podpisów modułów systemu operacyjnego (ich niezmienności) z ich wersjami użytymi przy certyfikowaniu.</p> <p>Dodatkowo powinny być nałożone inne wymagania na niezmienność sprzętu (i oprogramowania) pośredniczącego w przekazywaniu danych do wydruku od programu do drukarki. Sama drukarka powinna mieć takie same obostrzenia gdyż łatwo sobie wyobrazić drukarkę umożliwiającą naprzemienny wydruk ze swoich dwóch wejściowych interfejsów komunikacyjnych np. USB i WiFi jak to jest w standardzie w drukarkach biurowych.</p> <p>Inną interpretacją tego punktu może być, że wszystkie wydruki z programu pracy kasy powinny być drukowane właśnie na tej a nie na innej drukarce – jest jedna drukarka drukująca dokumenty fiskalne w systemie. W takiej sytuacji wszystkie powyższe wymagania także muszą być spełnione gdyż standardowy system operacyjny może przekierowywać dane do wydruku do innych drukarek lub mediów w szczególności np. do plików.</p> <p>Wobec powyższego w procesie certyfikacji w GUM software'owej kasy fiskalnej powinny się znaleźć procedury weryfikujące czy połączenie z drukarką jest 1:1 tzn. czy są zastosowane sprzętowe lub programowe zabezpieczenia zapewniające, że na drukarce może drukować tylko i wyłącznie program pracy kasy (uwierzytelnianie np. podpisami, plombowanie sprzętu itp.) oraz czy wydruk jest na pewno na właściwej drukarce</p>
36.	<p>Projekt rozporządzenia: § 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:</p> <p>10) kasie – rozumie się przez to kasę rejestrującą mającą postać oprogramowania;</p>	<p>Definicja ta wprowadza w błąd sugerując, że kasą fiskalną jest samo oprogramowanie kasy podczas gdy definicja ta powinna być rozszerzona także o całe oprogramowanie (system operacyjny i inne programy, biblioteki itp. zainstalowane razem z programem kasy) oraz sprzęt, na którym działa oprogramowanie i drukarka.</p> <p>Nie ma możliwości spełnienia wymagań zawartych w rozporządzeniu nie nakładając wymagań na środowisko pracy (np. system operacyjny, sprzęt) i inne programy, które mogłyby mieć dostęp do zasobów kasy. Inne programy mające uprawnienia administratora (a ma je większość systemu operacyjnego) mogą bowiem modyfikować działanie kasy - rozumianej jako sam program - bez jej wiedzy, bo pośredniczą w wykonywaniu operacji na zasobach lub mają do nich całkowity dostęp. Wnosimy o określenie, że program będzie certyfikowany i używany w konkretnym środowisku (tablet, drukarka, system operacyjny).</p>

Sekcja Dostawców Fiskalnych Urzędów Rejestrujących KIGeIT

LP	Przepis	Treść uwagi
37.	Projekt rozporządzenia: § 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o: 14) numerze unikatowym – rozumie się przez to indywidualny i niepowtarzalny numer nadawany kasie, zapisany w bazie danych kasy, identyfikujący jednoznacznie każdą kasę z przydzielonym jej certyfikatem kasy;	Rozporządzenie nie określa jaki jest format numeru unikatowego kasy, nie określa skąd i na jakich zasadach jest on przydzielany przez właściwy organ (MF?), ani kiedy i na jakich zasadach jest zapisywany w kasie, aby później być używany/drukowany.
38.	Projekt rozporządzenia: § 2.29	Przywołany dokument nie opisuje dobrych praktyk tylko implementację różnych funkcji skrótu SHA-x. https://www.rfc-editor.org/rfc/pdf/rfc6234.txt.pdf Poza tym mamy odwołanie do standardu obcego państwa.
39.	Projekt rozporządzenia: § 2.30	Odwołanie do RFC 6234 ale nie wskazano algorytmu, którym trzeba się posłużyć aby wyliczyć sumę kontrolną.
40.	Projekt rozporządzenia: § 7.2 „podatnik zapewnia połączenie kasy z drukarką”.	Nie jest możliwe spełnienie przez kasę w formie oprogramowania wymaganych w zał.§ 1.8-9 fizycznych parametrów wydruku: szerokość wydruku i wysokość czcionki. Czy Producent kasy w formie oprogramowania powinien wskazać typu drukarki, które są przeznaczone do współpracy i spełniają w/w wymagania. Jeżeli program kasy pozwala na prace z dowolną nieokreśloną drukarką, to na jakiej podstawie Główny Urząd Miar może potwierdzić spełnienie wymogu zał.§ 1.8-9?
41.	Projekt rozporządzenia § 9.1.4 podatnicy „skutecznie przesyłają wydany nabywcy paragon fiskalnym w postaci elektronicznej”.	Jest to wymóg obligatoryjny, natomiast nie wiadomo jak zapewnić skuteczność przesłania w przypadku kiedy brak możliwości technicznych lub zgody nabywcy. Nie ma możliwości zweryfikowania skuteczności przesłania paragonu, co oznacza, że podatnik nie jest w stanie zapewnić wykonanie tego przepisu.
42.	Projekt rozporządzenia: § 9.1.9) przechowują kopie dokumentów fiskalnych przez okres wymagany w ustawie oraz w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2019 r. poz. 900, z późn. zm.4)), zgodnie z warunkami określonymi w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2019 r. poz. 351, 1495, 1571, 1655 i 1680), i zapewniają do nich dostęp;	Został utrzymany tak jak w kasach ONLINE punkt dot. wykonania kopii danych na zewnętrznym nośniku w przypadku zaprzestania używania kasy, tyle tylko, że nie jest z tym związane żadne oprogramowanie, który producent dla kas ONLINE musi dostarczać.

Sekcja Dostawców Fiskalnych Urzędów Rejestrujących KIGeIT

LP	Przepis	Treść uwagi
43.	Projekt rozporządzenia: § 11 ust. 1. Paragon fiskalny wystawia się w sposób czytelny, umożliwiający nabywcy sprawdzenie prawidłowości dokonanej sprzedaży. Paragon fiskalny może zawierać w miejscu określonym dla nazwy towaru lub usługi pozwalającej na jednoznaczną ich identyfikację, również opis towaru lub usługi stanowiący rozwinięcie tej nazwy.	W przypadku braku wyświetlacza dla klienta, nabywca może sprawdzić sprzedaż dopiero, gdy zostanie zarejestrowana w kasie i po wydaniu wydruku paragonu fiskalnego, a co w przypadku e-paragonu? Jest to ograniczeniem praw klienta i konsumenta.
44.	Projekt rozporządzenia: § 13. 1. W przypadku utraty kasy podatek niezwłocznie, nie później niż w terminie 5 dni od powzięcia informacji o utracie, powiadamia o tym właściwego dla podatnika naczelnika urzędu skarbowego. W przypadku utraty kasy w wyniku kradzieży podatek dołącza do powiadomienia potwierdzenie złożenia zawiadomienia o kradzieży wydane przez organ ścigania.	Przewidywana procedura „zakupu”, fiskalizacji oraz wyrejestrowania utraconej kasy jest bardzo prosta i może zachęcać niektórych podatników do celowej „utrąty” kasy wraz z danymi, które zostały zarejestrowane, a nie przesłane do CRK. Koszt wielokrotnego zakupu takiej wirtualnej kasy (aplikacji) może być minimalny w stosunku do zysku z nieodprowadzonych podatków w wyniku utraty zarejestrowanych w kasie transakcji i nie przesłanych do CRK. Łatwość skasowania, sformatowania pamięci w standardowych systemach operacyjnych jest powszechnie znana, łatwość usunięcia kasy wraz z danymi i fiskalizacji kolejnej kasy jest ewidentna. Takiej wady nie posiadają sprzętowe kasy fiskalne, gdzie barierą prócz anihilacji egzemplarza urządzenia jest także nadzór przypisanych serwisantów fiskalnych, którzy są konieczni w procesie fiskalizacji oraz zamykania trybu fiskalnego.
45.	Projekt rozporządzenia: § 13. 1. W przypadku utraty kasy podatek niezwłocznie, nie później niż w terminie 5 dni od powzięcia informacji o utracie, powiadamia o tym właściwego dla podatnika naczelnika urzędu skarbowego. W przypadku utraty kasy w wyniku kradzieży podatek dołącza do powiadomienia potwierdzenie złożenia zawiadomienia o kradzieży wydane przez organ ścigania.	Przez kasę – rozumie się przez to kasę rejestrującą mającą postać oprogramowania. Czyli w sytuacji kiedy nastąpi uszkodzenia urządzenia na którym zainstalowano „kasę soft” (awaria pamięci, płyty głównej, działanie wirusa skutkującego uszkodzeniem/zakodowaniem danych itp.) czy sytuację taką należy traktować jako utrata kasy?

Sekcja Dostawców Fiskalnych Urzędów Rejestrujących KIGeIT

LP	Przepis	Treść uwagi
46.	<p>Projekt rozporządzenia: § 13. 1. W przypadku utraty kasy podatnik niezwłocznie, nie później niż w terminie 5 dni od powzięcia informacji o utracie, powiadamia o tym właściwego dla podatnika naczelnika urzędu skarbowego. W przypadku utraty kasy w wyniku kradzieży podatnik dołącza do powiadomienia potwierdzenie złożenia zawiadomienia o kradzieży wydane przez organ ścigania.</p>	<p>Przepis w zaproponowanym brzmieniu stanowi niezrozumiałe niedookreślenie i zawężenie do pojęcia „kradzieży”. Przepis kradzieży w formie podstawowej, tj. opisanej w art. 278 § 1 k.k. dotyczy rzeczy ruchomej, a „kasa” w rozumieniu projektu rozporządzenia to kasa rejestrująca mająca postać oprogramowania (§ 2 pkt 10 projektu rozporządzenia), nie mogąca ze swej istoty być rzeczą ruchomą i przedmiotem przestępstwa kradzieży. Przedmiotem może być np. urządzenie (komputer), na którym jest zainstalowana lub wykorzystywana odpowiednia aplikacja. W przypadku oprogramowania można brać pod uwagę czyny zabronione z art. 278 § 2 k.k., ale też inne (np. 282 k.k., 286 k.k. czy przede wszystkim 287 k.k.). Nieprawidłowym jest jednak wymaganie od podatnika dopilnowania, aby organy ścigania wydały mu zaświadczenie z określoną kwalifikacją prawną przestępstwa wykroczenia, jako kradzieży, a nie np. tzw. oszustwa komputerowego z art. 287 k.k.</p> <p>W przypadkach kas rejestrujących w postaci oprogramowania, zainstalowanych np. na tablecie podatnika, należy również wziąć pod uwagę, że moment powzięcia informacji o utracie i rozpoczęcia 5 dniowego terminu na zgłoszenie zdarzenia do organu podatkowego, nie musi być zbieżny z chwilą powzięcia wiadomości, że kasa została utracona w wyniku kradzieży. Podatnik może pozostać w przekonaniu o zagubieniu nośnika, dowiadując się o okoliczności kradzieży, a nie zagubienia, po upływie 5 dniowego terminu.</p> <p>Konieczność zgłoszenia do właściwego naczelnika utraty kasy powinna być zależna ewentualnie od podejrzenia popełnienia przestępstwa, niezależnie od przyjętej kwalifikacji prawnej i z niezależnie biegnącym w takim przypadku terminem.</p>
47.	<p>Projekt rozporządzenia: § 13. 1. W przypadku utraty kasy podatnik niezwłocznie, nie później niż w terminie 5 dni od powzięcia informacji o utracie, powiadamia o tym właściwego dla podatnika naczelnika urzędu skarbowego. W przypadku utraty kasy w wyniku kradzieży podatnik dołącza do powiadomienia potwierdzenie złożenia zawiadomienia o kradzieży wydane przez organ ścigania.</p>	<p>Regulacja nie obejmuje przypadku utraty lub kopiowania oprogramowania, która może być efektem ataku, błędów oprogramowania lub błędów użytkownika. Przykłady:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1). Dane oprogramowania kasy mogą zostać wykradzione z telefonu i uruchomione w środowisku atakującego. 2) Dane oprogramowania kasy mogą zostać skopiowane do chmury (kopie automatyczne) i oprogramowania udostępnione w chmurze.
48.	<p>Projekt rozporządzenia § 15.2</p>	<p>§ 15.2 określa, że przed fiskalizacją baza danych kasy nie zawiera danych, natomiast § 1.2.1a określa, że baza danych kasy zawiera numer unikatowy. Jest to sprzeczność, numer unikatowy musi znajdować się w bazie danych kasy przed fiskalizacją.</p> <p>Numer unikatowy jest niezbędny do wykonania fiskalizacji musi być w sposób jednoznaczny i niepowtarzalny określony przed wykonaniem fiskalizacji przez użytkownika. W związku z tym musi być zapisany w bazie kasy lub dostarczony w momencie wykonania fiskalizacji przez użytkownika.</p> <p>Proponujemy zmianę:</p> <p>§ 15. 2. Fiskalizacji dokonuje się wyłącznie w trybie obsługi kasy, po rejestracji certyfikatu producenta oraz potwierdzeniu numeru unikatowego oraz gdy baza danych kasy nie zawiera danych związanych z prowadzeniem ewidencji i rejestracji sprzedaży.</p>

Sekcja Dostawców Fiskalnych Urzędzeń Rejestrujących KIGeIT

LP	Przepis	Treść uwagi
49.	Projekt rozporządzenia: § 18.1.2) - podatnik wystawia raporty fiskalne dobowe w postaci elektronicznej	Zał. § 4 – kasa wystawia raporty fiskalne dobowe w postaci elektronicznej, a na żądanie użytkownika również w postaci papierowej Proponujemy brzmienie: Rozp. § 18.1.2) – podatnik wystawia raporty fiskalne dobowe w postaci elektronicznej lub w postaci elektronicznej i papierowej
50.	Załącznik nr 1 § 1. 1. Kasa zawiera następujące moduły lub komponenty:	Brak wyświetlacza klienta. Obecność wyświetlacza jest konieczna dla spełnienia wymagań ustawowych „możliwości sprawdzenia przez klienta prawidłowości zaewidencjonowania sprzedaży”. Klient powinien mieć możliwość obserwowania na wyświetlaczu całej transakcji, każdej z kolejnych wprowadzanych pozycji (artykułu) wraz z ilościami oraz narastającą kwotą do zapłaty. Klient może przerwać zakupy po przekroczeniu posiadanej kwoty do zapłaty lub zgłosić uwagę do nieprawidłowości związanych z ceną lub ilością zarejestrowanego towaru. Brak wyświetlacza jest ograniczeniem praw klienta. Wymóg taki jest bardzo mocno podkreślany w sprzętowych kasach fiskalnych. W związku z powyższym proponujemy dodanie wymogu stosowania dedykowanego wyświetlacza dla klienta.
51.	Załącznik nr 1 § 1. 1. Kasa zawiera następujące moduły lub komponenty:	Brak zdefiniowanego obowiązku posiadania przez kasę akumulatora. Może prowadzić do instalowania aplikacji na urządzeniach, które nie posiadają w ogóle zasilania awaryjnego. W przypadku braku zasilania sieciowego występuje ryzyko prowadzenia sprzedaży w ogóle bez rejestracji obrotu w kasie. W związku z powyższym proponujemy dodanie wymogu posiadania akumulatora przez urządzenie, na którym instalowana jest aplikacja kasy wirtualnej.
52.	Załącznik nr 1 § 1. 1. Kasa zawiera następujące moduły lub komponenty: 3) moduł obsługi wydruków;	Doprecyzować definicję modułu obsługi wydruków. Czy „moduł obsługi wydruków” zawiera sprzętowy moduł drukujący (drukarkę)? Szczególnie ważne w kontekście możliwości wydruku na innej, niż używanej w trakcie certyfikacji drukarce lub dostępu do drukarki przez inne, niebędące programem pracy kasy oprogramowanie (możliwość drukowania fałszywych paragonów).
53.	Załącznik nr 1 § 1. 1. Kasa zawiera następujące moduły lub komponenty: 3) moduł obsługi wydruków;	Nie są określone: <ul style="list-style-type: none"> • Jaka jest funkcjonalność tego modułu, • czy jest to moduł sprzętowy czy programowy, • czy chodzi o fizyczną drukarkę podłączoną do kasy w postaci oprogramowania, • za jakie parametry odpowiada i co powinien zapewnić, np. treść wydruków, ilość znaków w linii, szerokość wydruku i wysokość czcionki,

Sekcja Dostawców Fiskalnych Urzędzeń Rejestrujących KIGeIT

LP	Przepis	Treść uwagi
54.	Załącznik nr 1 § 1. 1.4)	Należy określić precyzyjne wymagania na tzw. moduł kryptograficzny, mamy jedynie o tym wzmiankę w § 35. Brak takiej precyzyjnej regulacji będzie skutkowało realizacją funkcji bezpieczeństwa w dowolny sposób spełniający wymagania funkcjonalne. Np. klucz prywatny oprogramowania kasy może być przechowywany w pliku i wykorzystywany przez inne aplikacje lub łatwo wykradzony z środowiska (np. telefonu). Stanowi to znaczące obniżenie poziomu bezpieczeństwa w stosunku do aktualnych kas on-line, w których istnieje wymaganie realizacji funkcji kryptograficznych przez dedykowany moduł TPM (czyli rozwiązanie sprzętowe). W praktyce otwiera to możliwości naruszenia bezpieczeństwa oprogramowania, które można np. kopiować i odtwarzać do dowolnego stanu pomiędzy sesjami przesyłania danych do repozytorium i tym sposobem wpływać na wykazywane obroty. Przykład: Użytkownik kasy rozpoczyna pracę rano. Uruchamia aplikację kasową, aplikacja pobiera klucze współdzielone i ustala pozostałe parametry pracy. Podatnik obsługuje pierwszego klienta, a następnie wykonuje kopie zapasową aplikacji (lub całego środowiska programowego) i wyłącza transmisję danych. Rejestruje transakcje przez cały dzień (wydając paragony), a na koniec dnia przywraca aplikację do stanu po wystawieniu pierwszego paragonu. Paragony, które wystawił czasie, gdy transmisja do Centralnego Repozytorium Kas była wyłączona nie trafią do systemu fiskusa.
55.	Załącznik nr 1 § 1. 1.4) § 35	Nie jest określone czy jest to moduł sprzętowy czy programowy. Jeżeli "komponent kryptograficzny" jest modułem programowym, a o tym świadczy, że jest on komponentem kasy w formie oprogramowania - więc ma postać oprogramowania, wówczas niemożliwe do spełnienia jest wymaganie § 1.1.4 - ..."bezpieczne przechowywanie wszystkich kluczy". Niedookreślenie postaci „modułu kryptograficznego” uniemożliwia spełnienie wymagań bezpieczeństwa danych i kluczy prywatnych kasy, a także umożliwia nieograniczone klonowanie kas, a następnie przywracanie stanu bez zarejestrowanej sprzedaży z uprzednio zapisanego obrazu systemu.
56.	Załącznik 1. § 1. 4 Baza danych kasy uniemożliwia dostęp do procedur zmiany jej zawartości poza programem pracy kasy.	Niemożliwe do zrealizowania w standardowych systemach operacyjnych na urządzeniach ogólnie dostępnych (komputery, tablety, smartfony). W takich środowiskach dysponując uprawnieniami administratora zawsze można dokonać binarnej edycji albo usunięcia bazy danych. Prowadzi to do uniemożliwienia działania oprogramowania kasy softwareowej, które korzysta z tej bazy a tym samym uniemożliwia podatnikowi prowadzenie sprzedaży przy użyciu tego oprogramowania.
57.	Załącznik nr 1 § 1. 5. Kasa posiada mechanizmy zabezpieczające bazę danych kasy pracującej w trybie fiskalnym przed: 1) nieuprawnionym dostępem;	Niemożliwe do zrealizowania w standardowych systemach operacyjnych na urządzeniach ogólnie dostępnych (komputery, tablety, smartfony). W takich środowiskach dysponując uprawnieniami administratora zawsze można dokonać binarnej edycji albo usunięcia bazy danych. Prowadzi to do uniemożliwienia działania oprogramowania kasy softwareowej, które korzysta z tej bazy, a tym samym uniemożliwia podatnikowi prowadzenie sprzedaży przy użyciu tego oprogramowania.

Sekcja Dostawców Fiskalnych Urzędzeń Rejestrujących KIGeIT

LP	Przepis	Treść uwagi
58.	Załącznik nr 1 § 1. 2) usunięciem danych z bazy z wyłączeniem bazy towarów i usług;	Nieemożliwe do zrealizowania w standardowych systemach operacyjnych na urządzeniach ogólnie dostępnych (komputery, tablety, smartfony). W takich środowiskach dysponując uprawnieniami administratora zawsze można dokonać binarnej edycji albo usunięcia bazy danych. Prowadzi to do uniemożliwienia działania oprogramowania kasy softwareowej, które korzysta z tej bazy, a tym samym uniemożliwia podatnikowi prowadzenie sprzedaży przy użyciu tego oprogramowania.
59.	Załącznik nr 1 § 1. 3) modyfikacją już zapisanych danych z wyłączeniem bazy towarów i usług.	Nieemożliwe do zrealizowania w standardowych systemach operacyjnych na urządzeniach ogólnie dostępnych (komputery, tablety, smartfony). W takich środowiskach dysponując uprawnieniami administratora zawsze można dokonać binarnej edycji albo usunięcia bazy danych. Prowadzi to do uniemożliwienia działania oprogramowania kasy softwareowej, które korzysta z tej bazy, a tym samym uniemożliwia podatnikowi prowadzenie sprzedaży przy użyciu tego oprogramowania.
60.	Załącznik nr 1 § 1. 6. Program pracy kasy: 4) steruje w jednoznaczny sposób wystawianiem dokumentów przy użyciu kasy;	Nieemożliwe do zrealizowania w standardowych systemach operacyjnych na urządzeniach ogólnie dostępnych (komputery, tablety, smartfony) w przypadku drukowania dokumentów. W takich środowiskach drukowanie nie odbywa się bezpośrednio ale za pośrednictwem systemowego sterownika drukarki lub systemowego sterownika portu, do którego jest ona podłączona. Sterownik taki nie jest częścią programu pracy kasy. Można zatem zmieniając działanie tego sterownika sterować wydrukiem bez „wiedzy” oprogramowania pracy kasy.
61.	Załącznik nr 1 § 1. 6. Program pracy kasy: 5) steruje funkcjami zgodnie z wymaganiami technicznymi zapewniającymi prawidłowe prowadzenie ewidencji, przechowywanie i bezpieczne przesyłanie danych z kasy na zewnętrzne nośniki danych oraz umożliwia połączenie i przesyłanie danych między kasą a Centralnym Repozytorium Kas;	Nieemożliwe do zrealizowania w standardowych systemach operacyjnych na urządzeniach ogólnie dostępnych (komputery, tablety, smartfony) w przypadku przesyłania danych z kasy na zewnętrzne nośniki danych oraz do Centralnego Repozytorium Kas. W takich środowiskach przesyłane dane mogą być przechwytywane np. na zasadzie przechwytywania wywołań funkcji systemowych, co umożliwia ich modyfikowanie albo usuwanie „w locie” – bez „wiedzy” oprogramowania programu pracy kasy.
62.	Załącznik nr 1 § 1. 6. Program pracy kasy: 6) nie może zawierać funkcji usuwania i modyfikowania danych, o których mowa w § 1 ust. 2 pkt 1 lit. a, c, d, e i g, pkt 2, 4, 7 i 9;	Pomimo spełnienia tego wymagania w standardowych systemach operacyjnych na urządzeniach ogólnie dostępnych (komputery, tablety, smartfony) dysponując uprawnieniami administratora zawsze można dokonać binarnej edycji albo usunięcia bazy danych.

Sekcja Dostawców Fiskalnych Urzędzeń Rejestrujących KIGeIT

LP	Przepis	Treść uwagi
63.	<p>Załącznik nr 1</p> <p>§ 1. 7. Kasa umożliwia współpracę z drukarką w celu wydruku dokumentów fiskalnych i нефiskalnych.</p> <p>8. Kasa umożliwia wydruki nie węższe niż 57 mm.</p> <p>9. Kasa umożliwia wydruki dokumentów fiskalnych zawierające znaki nie mniejsze niż 2,5 mm, oraz nie mniej niż 17 znaków linii.</p>	<p>Nieemożliwe do zrealizowania w standardowych systemach operacyjnych na urządzeniach ogólnie dostępnych (komputery, tablety, smartfony). W takich środowiskach drukowanie nie odbywa się bezpośrednio, ale za pośrednictwem systemowego sterownika drukarki lub systemowego sterownika portu, do którego jest ona podłączona. Sterownik taki nie jest częścią programu pracy kasy. Można zatem zmieniając działanie tego sterownika sterować wydrukiem bez „wiedzy” oprogramowania pracy kasy.</p> <p>Kasa nie ma możliwości sprawdzenia jakie są rzeczywiste parametry wydruku, w szczególności szerokość papieru. Zwracamy uwagę, że to kasa, a nie podatnik ma to kontrolować. Dotyczy też drukarek „wirtualnych” takich jak pdf, etc. To samo dotyczy kontroli podłączenia drukarki i blokady sprzedaży w przypadku braku drukarki (§ 20 pkt 1).</p>
64.	<p>Załącznik nr 1</p> <p>§ 2. Rejestr zdarzeń zawiera następujące zdarzenia:</p>	<p>Do wymienionego katalogu należy dodać wszystkie zdarzenia, które są bardzo ważnymi dla weryfikacji poprawności pracy kasy są:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Awaryjne zerowanie pamięci operacyjnej • Awaria zasilania kasy podczas pracy, uniemożliwiająca kontynuację rozpoczętych zadań • Błędy aktualizacji programu pracy kasy • Utrata ciągłości numeracji dokumentów fiskalnych i нефiskalnych • Kasowanie bazy algorytmu weryfikującego • Zapis harmonogramu transmisji danych
65.	<p>Załącznik nr 1</p> <p>§ 3. 1. Kasa wystawia paragony fiskalne w postaci papierowej i elektronicznej zawierające co najmniej kolejno pozycje:</p> <p>6) oznaczenie „PARAGON FISKALNY”;</p>	<p>Proponujemy, aby dla rozróżnienia wydruków pochodzących z kas rejestrujących mających postać oprogramowania od sprzętowych kas rejestrujących zastosować inny deskryptor. Wprowadzane regulacje otwierają drogę do pojawiania się na rynku aplikacji symulujących pracę kas rejestrujących mających postać oprogramowania, które będą wystawiać fałszywe paragony „fiskalne”</p>
66.	<p>Załącznik nr 1</p> <p>§ 11. Kasa wystawia wyłącznie dokumenty zdefiniowane w programie pracy kasy.</p>	<p>Nieemożliwe do zrealizowania w standardowych systemach operacyjnych na urządzeniach ogólnie dostępnych (komputery, tablety, smartfony) w przypadku drukowania dokumentów. W takich środowiskach drukowanie nie odbywa się bezpośrednio, ale za pośrednictwem systemowego sterownika drukarki lub systemowego sterownika portu, do którego jest ona podłączona. Sterownik taki nie jest częścią programu pracy kasy. Można zatem zmieniając działanie tego sterownika sterować wydrukiem bez „wiedzy” oprogramowania pracy kasy.</p>

Sekcja Dostawców Fiskalnych Urzędzeń Rejestrujących KIGeIT

LP	Przepis	Treść uwagi
67.	Załącznik nr 1 § 12. Dokumenty wystawiane przy użyciu kasy w postaci papierowej i elektronicznej są tworzone jako nieprzerwany ciąg czynności polegający na ich zapisie w bazie danych kasy, z wyłączeniem raportów fiskalnych okresowych i rozliczeniowego, łącznych raportów fiskalnych okresowych i rozliczeniowego, raportów fiskalnych zdarzeń i innych dokumentów stanowiących odczyt zawartości bazy danych kasy.	Nieemożliwe do zrealizowania w standardowych systemach operacyjnych na urządzeniach ogólnie dostępnych (komputery, tablety, smartfony) w przypadku drukowania dokumentów. W takich środowiskach drukowanie nie odbywa się bezpośrednio, ale za pośrednictwem systemowego sterownika drukarki lub systemowego sterownika portu, do którego jest ona podłączona. Sterownik taki nie jest częścią programu pracy kasy. Można zatem zmieniając działanie tego sterownika sterować wydrukiem bez „wiedzy” oprogramowania pracy kasy.
68.	Załącznik nr 1 § 15. Podczas uruchomienia w trybie fiskalnym kasa wykonuje co najmniej następujące czynności: 3) sprawdzenie poprzez porównanie numeru unikatowego i zapisanego w certyfikacie kasy z numerem unikatowym zapisanym podczas fiskalizacji w bazie danych kasy;	Wykreślić „i”. Nowe brzmienie: 3) sprawdzenie poprzez porównanie numeru unikatowego zapisanego w certyfikacie kasy z numerem unikatowym zapisanym podczas fiskalizacji w bazie danych kasy;
69.	Załącznik nr 1 § 15. Podczas uruchomienia w trybie fiskalnym kasa wykonuje co najmniej następujące 4) sprawdzenie poprzez porównanie NIP zapisanego w certyfikacie kasy NIP zapisanym podczas fiskalizacji w bazie danych kasy;	Dopisać „z”. Nowe brzmienie: 4) sprawdzenie poprzez porównanie NIP zapisanego w certyfikacie kasy z NIP zapisanym podczas fiskalizacji w bazie danych kasy;
70.	Załącznik nr 1 § 16. W przypadku negatywnego wyniku sprawdzeń, o których mowa w § 15, kasa nie uruchamia się z podaniem komunikatu błędu.	Powyższy zapis może zostać wykorzystany przez hakerów do uniemożliwienia działania kas softwareowych (np. poprzez usunięcie ich baz danych).
71.	Załącznik nr 1 § 17. Kasa zapewnia wykonanie fiskalizacji obejmującej:	Wykonywanie fiskalizacji tylko przez użytkownika czyli brak innej osoby (podmiotu) nadzorującego ten proces może doprowadzić do wprowadzania błędnych informacji lub nadużyć związanych z podszywaniem się pod innego podatnika.

Sekcja Dostawców Fiskalnych Urzędzeń Rejestrujących KIGeIT

LP	Przepis	Treść uwagi
72.	<p>Załącznik nr 1</p> <p>§ 20. Kasa podczas pracy blokuje możliwość prowadzenia ewidencji w przypadku:</p> <p>2) braku ważnego klucza współdzielonego na dany dzień.</p>	<p>Poważna awaria komunikacyjna lub infrastruktury dystrybuującej klucze współdzielone spowoduje zablokowanie możliwości sprzedaży bez winy podatnika. Np. jeżeli klucz współdzielony został pobrany 23½ godziny wcześniej niż wystąpiła awaria i awaria ta potrwa godzinę, to przez ½ godziny kasa będzie blokowała możliwość prowadzenia ewidencji.</p>
73.	<p>Załącznik nr 1</p> <p>§ 21. W przypadku zerwania łańcucha dokumentów w kasie, wskazanego w § 15 pkt 7, kasa przechodzi w tryb tylko do odczytu.</p>	<p>To zabezpieczenie nie jest w pełni skuteczne i nie zabezpiecza przed oszustwami. W przypadku wykasowania danych ostatniego paragonu (poprzez wykonanie kopii kasy i środowiska w którym pracuje, zablokowaniu komunikacji kasy z repozytorium, wystawieniu paragonu a następnie, o ile klient nie odebrał paragonu przywróceniu kasy i środowiska z kopii do stanu sprzed jego wystawienia i odblokowaniu komunikacji), łańcuch nie zostanie zerwany. W takim przypadku sprzedaż nie zostanie zarejestrowana, a takie oszustwo nie pozostawi żadnego śladu.</p>
74.	<p>Załącznik nr 1</p> <p>§ 22. Kasa zapewnia rejestrację dokonywanych sprzedaży, kończących się każdorazowo wystawieniem paragonu fiskalnego przez:</p> <p>1) wprowadzanie kolejnych pozycji paragonu fiskalnego i równoczesne wygenerowanie postaci elektronicznej linii dokumentu zawierającej daną pozycję zapisaną w bazie danych kasy, bez możliwości usunięcia tej pozycji i możliwości równoczesnego wydruku tej pozycji;</p>	<p>To zabezpieczenie nie jest w pełni skuteczne i nie zabezpiecza przed oszustwami. W przypadku wykasowania danych ostatniego paragonu (poprzez wykonanie kopii kasy i środowiska w którym pracuje, zablokowaniu komunikacji kasy z repozytorium, wystawieniu paragonu, a następnie o ile klient nie odebrał paragonu przywróceniu kasy i środowiska z kopii do stanu sprzed jego wystawienia i odblokowaniu komunikacji) łańcuch nie zostanie zerwany. W takim przypadku sprzedaż nie zostanie zarejestrowana, a takie oszustwo nie pozostawi żadnego śladu.</p>
75.	<p>Załącznik nr 1</p> <p>§ 22. Kasa zapewnia rejestrację dokonywanych sprzedaży, kończących się każdorazowo wystawieniem paragonu fiskalnego przez:</p> <p>2) akceptację paragonu fiskalnego oraz jego natychmiastowy wydruk lub przesłanie do nabywcy w formie elektronicznej, a także zapisanie tego paragonu fiskalnego w bazie danych kasy;</p>	<p>To zabezpieczenie nie jest w pełni skuteczne i nie zabezpiecza przed oszustwami. W przypadku wykasowania danych ostatniego paragonu (poprzez wykonanie kopii kasy i środowiska w którym pracuje, zablokowaniu komunikacji kasy z repozytorium, wystawieniu paragonu, a następnie o ile klient nie odebrał paragonu przywróceniu kasy i środowiska z kopii do stanu sprzed jego wystawienia i odblokowaniu komunikacji), łańcuch nie zostanie zerwany. W takim przypadku sprzedaż nie zostanie zarejestrowana a takie oszustwo nie pozostawi żadnego śladu.</p>

Sekcja Dostawców Fiskalnych Urzędów Rejestrujących KIGeIT

LP	Przepis	Treść uwagi
76.	<p>Załącznik nr 1</p> <p>§ 29. Kasa zapewnia możliwość zmiany ustawień daty i czasu po wystawieniu raportu fiskalnego dobowego, a przed rozpoczęciem prowadzenia ewidencji sprzedaży w dniu następnym, z zastrzeżeniem, że:</p> <p>3) kasa synchronizuje datę i czas na poziomie systemu operacyjnego; synchronizacja z serwerem czasu Głównego Urzędu Miar następuje z częstotliwością wystawiania raportów fiskalnych dobowych.</p>	<p>Wprowadzenie wymagań na ustawianie daty i czasu z poziomu kasy, podczas gdy mogą one być zmieniane z poziomu systemu operacyjnego nie zapewnia oczekiwanej skuteczności. W każdej chwili ustawienia te mogą zostać zmienione przez użytkownika systemu bez wiedzy kasy. Synchronizacja niewiele tu zmienia, chyba że byłaby wykonywana przed każdą operacją programu pracy kasy wymagającą prawidłowej wartości daty i czasu.</p>
77.	<p>Załącznik nr 1</p> <p>§ 33. Do kasy jest przyporządkowana unikalna para kluczy asymetrycznych, z których klucz prywatny jest przechowywany w kasie i wykorzystywany do podpisywania dokumentów fiskalnych i нефiskalnych, a klucz publiczny kasy jest wykorzystywany do weryfikacji tych dokumentów.</p>	<p>Przechowywanie klucza prywatnego w kasie powinno wykorzystywać dedykowany do tego celu komponent sprzętowy. Przechowywanie w obszarze dostępnym dla każdego procesu z uprawnieniami administratora jest poważną luką w systemie bezpieczeństwa i jest niezgodne z praktykami wymagającymi aby dostęp do klucza prywatnego dostępny był wyłącznie jednokierunkowo (z komponentu bezpiecznego na zewnątrz). Po utracie klucza prywatnego kasa nie będzie w stanie podpisywać dokumentów przez co nie będzie mogła dalej działać.</p>
78.	<p>Załącznik nr 1</p> <p>§ 1. 4. Baza danych kasy uniemożliwia dostęp do procedur zmiany jej zawartości poza programem pracy kasy.</p>	<p>Proponujemy zapis, który uniemożliwi przywracanie kasy do poprzedniego stanu poprzez użycie procedur backupu, kopiowania itp. gdyż umożliwia usuwanie ostatnich (od czasu wysyłki do CRK) dokumentów.</p> <p>Realizacja tego punktu bez nałożenia wymagań na zabezpieczenie sprzętowe i programowe systemu operacyjnego jest niemożliwa. Nie wystarczy szyfrowanie baz i dostępy na hasło. Powinno się także zabezpieczyć system operacyjny i fizyczny dostęp do nośników spoza programu co wymusza certyfikowanie także sprzętu i systemu operacyjnego, ponieważ to za ich pośrednictwem realizowane są zapisy do baz danych. Bez takich zabezpieczeń system operacyjny będzie miał dostęp do baz danych poza programem pracy kasy.</p>
79.	<p>Załącznik nr 1</p> <p>§ 1. 5. Kasa posiada mechanizmy zabezpieczające bazę danych kasy pracującej w trybie fiskalnym przed:</p> <p>1) nieuprawnionym dostępem;</p>	<p>Proponujemy zapis, który uniemożliwi przywracanie kasy do poprzedniego stanu poprzez użycie procedur backupu, kopiowania itp. gdyż umożliwia usuwanie ostatnich (od czasu wysyłki do CRK) dokumentów.</p> <p>Realizacja tego punktu bez nałożenia wymagań na zabezpieczenie sprzętowe i programowe systemu operacyjnego jest niemożliwa. Nie wystarczy szyfrowanie baz i dostępy na hasło. Powinno się także zabezpieczyć system operacyjny i fizyczny dostęp do nośników spoza programu co wymusza certyfikowanie także sprzętu i systemu operacyjnego, ponieważ to za ich pośrednictwem realizowane są zapisy do baz danych. Bez takich zabezpieczeń system operacyjny będzie miał dostęp do baz danych poza programem pracy kasy.</p>

Sekcja Dostawców Fiskalnych Urzędzeń Rejestrujących KIGeIT

LP	Przepis	Treść uwagi
80.	<p>Załącznik nr 1</p> <p>§ 1. 5. Kasa posiada mechanizmy zabezpieczające bazę danych kasy pracującej w trybie fiskalnym przed:</p> <p>2) usunięciem danych z bazy z wyłączeniem bazy towarów i usług;</p>	<p>Proponujemy zapis, który uniemożliwi przywracanie kasy do poprzedniego stanu poprzez użycie procedur backupu, kopiowania itp. gdyż umożliwia usuwanie ostatnich (od czasu wysyłki do CRK) dokumentów.</p> <p>Realizacja tego punktu bez nałożenia wymagań na zabezpieczenie sprzętowe i programowe systemu operacyjnego jest niemożliwa. Nie wystarczy szyfrowanie baz i dostępy na hasło. Powinno się także zabezpieczyć system operacyjny i fizyczny dostęp do nośników spoza programu co wymusza certyfikowanie także sprzętu i systemu operacyjnego, ponieważ to za ich pośrednictwem realizowane są zapisy do baz danych. Bez takich zabezpieczeń system operacyjny będzie miał dostęp do baz danych poza programem pracy kasy.</p>
81.	<p>Załącznik nr 1</p> <p><i>§ 1. 5. Kasa posiada mechanizmy zabezpieczające bazę danych kasy pracującej w trybie fiskalnym przed:</i></p> <p>3) modyfikacją już zapisanych danych z wyłączeniem bazy towarów i usług.</p>	<p>Proponujemy zapis, który uniemożliwi przywracanie kasy do poprzedniego stanu poprzez użycie procedur backupu, kopiowania itp. gdyż umożliwia usuwanie ostatnich (od czasu wysyłki do CRK) dokumentów.</p> <p>Realizacja tego punktu bez nałożenia wymagań na zabezpieczenie sprzętowe i programowe systemu operacyjnego jest niemożliwa. Nie wystarczy szyfrowanie baz i dostępy na hasło. Powinno się także zabezpieczyć system operacyjny i fizyczny dostęp do nośników spoza programu co wymusza certyfikowanie także sprzętu i systemu operacyjnego, ponieważ to za ich pośrednictwem realizowane są zapisy do baz danych. Bez takich zabezpieczeń system operacyjny będzie miał dostęp do baz danych poza programem pracy kasy.</p>
82.	<p>Załącznik nr 1</p> <p>§ 1. 6. Program pracy kasy:</p> <p><i>1) aktualizuje się wyłącznie przez pobranie nowej wersji programu pracy kasy ze źródła aktualizacji zaprogramowanego przez producenta;</i></p>	<p>W standardowym systemie operacyjnym nie ma możliwości zagwarantowania aktualizacji wyłącznie przez pobranie nowej wersji programu pracy kasy ze źródła aktualizacji zaprogramowanego przez producenta. Istnieje możliwość nadpisania plików z programem pracy kasy w dowolny inny sposób.</p>
83.	<p>Załącznik nr 1</p> <p>§ 1. 6. Program pracy kasy:</p> <p>6) nie może zawierać funkcji usuwania i modyfikowania danych, o których mowa w § 1 ust. 2 pkt 1 lit. a, c, d, e i g, pkt 2, 4, 7 i 9;</p>	<p>Nawet jak program nie będzie zawierał takiej funkcji to i tak w standardowych systemach operacyjnych będą inne możliwości np. usuwania i kopiowania.</p>
84.	<p>Załącznik nr 1</p> <p>§ 1. 6. Program pracy kasy:</p> <p>8) kontroluje oryginalność komponentów i modułów kasy.</p>	<p>Ze względu na nieprecyzyjne określenie komponentów kasy należy doprecyzować, czy ma być kontrolowana również oryginalność sprzętów, w szczególności drukarki kasy.</p>
85.	<p>Załącznik nr 1:</p> <p>§ 2 pkt 2. Rejestr zdarzeń zawiera następujące zdarzenia:</p> <p>2) zmiany ustawień daty i czasu;</p>	<p>W standardowych systemach kasa nie ma wpływu na zmiany daty i czasu dokonywane przez użytkownika lub gorzej – inne oprogramowanie w systemie. Automatyczna synchronizacja z serwerami GUM lub innymi może zostać zablokowana na poziomie systemu operacyjnego.</p>

Sekcja Dostawców Fiskalnych Urzędzeń Rejestrujących KIGeIT

LP	Przepis	Treść uwagi
86.	Załącznik nr 1 § 4	Należy ujednoclić raport dobowy dla sprzętowych kas online oraz kas mających postać oprogramowania. W strukturze raportu dobowego nie ujęto np. zdarzeń i sytuacji awaryjnych, które wystąpiły od ostatniego raportu dobowego, itp.
87.	Załącznik nr 1 § 11. Kasa wystawia wyłącznie dokumenty zdefiniowane w programie pracy kasy.	Zapis powinien zostać doprecyzowany. Jeśli kasa składa się z aplikacji oraz drukarki, to oznacza, że kasa nie może wystawiać dokumentów z innych programów. To wymusza stosowanie plombowania lub co najmniej uwierzytelnień kryptograficznych z użyciem prywatnych kluczy zaszytych w sprzętowych modułach kryptograficznych. Inaczej łatwo będzie można uzyskać dokumenty (wydruki) z innego oprogramowania. Jeśli kasa nie zawiera drukarki, to będzie możliwość drukowania fałszywych paragonów z innych aplikacji.
88.	Załącznik nr 1 § 14	Kolejny numer wydruku nie może być ustawiany dowolnie. Rozporządzenie powinno precyzyjnie określić zasady ustawiania numerów dokumentów.
89.	Załącznik nr 1 § 15. Podczas uruchomienia w trybie fiskalnym kasa wykonuje co najmniej następujące czynności: 5) sprawdzenie niezmienności danych w bazie danych kasy;	To zabezpieczenie nie jest w pełni skuteczne i nie zabezpiecza przed oszustwami. Przy przywróceniu backupu całego urządzenia (wszystkich plików baz danych) program może poprawnie zweryfikować dane w bazie ale dane te nie będą odzwierciedlać stanu sprzed przywrócenia. W ten sposób można usuwać ostatnie zapisy niewysłane jeszcze do repozytorium bez pozostawiania śladu. Kasa będzie wystawiała inne dokumenty o tych samych numerach co wcześniejsze usunięte poprzez nadpisanie plików baz danych. Oczywiście można wyobrazić sobie prawidłową realizację tego punktu ale wymaga to j.w. zapewnienia braku programowego i fizycznego dostępu do baz danych poza programem pracy kasy.
90.	Załącznik nr 1 § 15. Podczas uruchomienia w trybie fiskalnym kasa wykonuje co najmniej następujące czynności: 7) sprawdzenie ciągłości łańcucha paragonu fiskalnego, paragonu fiskalnego anulowanego i raportu fiskalnego dobowego w kasie poprzez weryfikację skrótów SHA2 poprzednich wymienionych dokumentów.	To zabezpieczenie nie jest w pełni skuteczne i nie zabezpiecza przed oszustwami. Przywracanie baz danych do poprzedniego stanu zapewnia spójną, ciągłą weryfikację łańcucha. Oszukiwanie na takiej kasie nie usuwa paragonów "ze środka" bazy danych tylko z jej końca co jest nie do wykrycia bez zapewnienia specjalnych, sprzętowych metod i innych "bezpiecznych" czyli np. zaplombowanych i zalanych żywicami (jak pamięć fiskalna) nośników danych. Bez istnienia jakiegoś odpowiednika pamięci fiskalnej tj. pamięci o jednokrotnym zapisie bez możliwości usunięcia go nawet przy fizycznym lub pełnym programowym dostępie jakiegokolwiek innego zabezpieczenia będą do obejścia. Tak samo bezpieczna kryptografia wymaga umieszczenia kluczy prywatnych w sprzętowych modułach kryptograficznych np. TPM)
91.	Załącznik nr 1: § 16. W przypadku negatywnego wyniku sprawdzeń, o których mowa w § 15, kasa nie uruchamia się z podaniem komunikatu błędu.	Jak zgłosić błąd skoro kasa nie może się uruchomić?

Sekcja Dostawców Fiskalnych Urzędzeń Rejestrujących KIGeIT

LP	Przepis	Treść uwagi
92.	<p>Załącznik nr 1: § 20. Kasa podczas pracy blokuje możliwość prowadzenia ewidencji w przypadku: 1) braku połączenia drukarki i kasy; 2) braku ważnego klucza współdzielonego na dany dzień.</p>	<p>Dodać "3. W przypadku braku połączenia umożliwiającego przesyłanie danych między kasą a Centralnym Repozytorium Kas" Analiza fraudów w Chorwacji i Czechach prowadzi do wniosku, że poważnym mankamentem systemów kas wirtualnych jest umożliwianie rejestracji przy braku połączenia z repozytorium. Jeżeli polski system kas wirtualnych nie ma być bohaterem analiz dotyczących rozszczelnienia segmentu sprzedaży detalicznej, należy wyeliminować tę możliwość według zasady brak połączenia = brak możliwości sprzedaży.</p>
93.	<p>Załącznik nr 1 § 28. Kasa po zarejestrowaniu sprzedaży, a przed wystawieniem raportu fiskalnego dobowego, uniemożliwia wykonanie następujących czynności: 1) zmiany ustawień daty i czasu;</p>	<p>W standardowym systemie operacyjnym nie ma możliwości zagwarantowania zablokowania możliwości zmiany ustawień daty i czasu poza kontrolą aplikacji kasy. Zmiana czasu poza kontrolą aplikacji kasy wirtualnej wspomaga dokonywanie oszustw podczas wystawiania i usuwania paragonów fiskalnych.</p>
94.	<p>Załącznik nr 1 § 28. Kasa po zarejestrowaniu sprzedaży, a przed wystawieniem raportu fiskalnego dobowego, uniemożliwia wykonanie następujących czynności: 6) aktualizacji programu pracy kasy.</p>	<p>To zabezpieczenie nie jest w pełni skuteczne i nie zabezpiecza przed oszustwami. Jeżeli program pracy kasy jest plikiem w standardowym systemie operacyjnym można go nadpisać.</p>

Sekcja Dostawców Fiskalnych Urzędów Rejestrujących KIGeIT

LP	Przepis	Treść uwagi
95.	<p>Załącznik nr 1: § 29. Kasa zapewnia możliwość zmiany ustawień daty i czasu po wystawieniu raportu fiskalnego dobowego, a przed rozpoczęciem prowadzenia ewidencji sprzedaży w dniu następnym, z zastrzeżeniem, że:</p> <p>1) zmiany wskazań czasu przez użytkownika nie mogą być łącznie większe niż 2 godziny w okresie między wystawieniem raportu fiskalnego dobowego a rozpoczęciem pierwszej sprzedaży;</p> <p>2) wprowadzana data nie jest wcześniejsza niż ostatnia zapisana w bazie danych kasy;</p> <p>3) kasa synchronizuje datę i czas na poziomie systemu operacyjnego; synchronizacja z serwerem czasu Głównego Urzędu Miar następuje z częstotliwością wystawiania raportów fiskalnych dobowych.</p>	<p>Kasa nie zawiera zegara czasu rzeczywistego więc nie da się go synchronizować.</p>
96.	<p>Załącznik nr 1 § 29. Kasa zapewnia możliwość zmiany ustawień daty i czasu po wystawieniu raportu fiskalnego dobowego, a przed rozpoczęciem prowadzenia ewidencji sprzedaży w dniu następnym, z zastrzeżeniem, że:</p> <p>1) zmiany wskazań czasu przez użytkownika nie mogą być łącznie większe niż 2 godziny w okresie między wystawieniem raportu fiskalnego dobowego a rozpoczęciem pierwszej sprzedaży;</p>	<p>W standardowym systemie operacyjnym nie ma możliwości zagwarantowania zablokowania możliwości zmiany ustawień daty i czasu poza kontrolą aplikacji kasy.</p>

Sekcja Dostawców Fiskalnych Urzędzeń Rejestrujących KIGeIT

LP	Przepis	Treść uwagi
97.	Załącznik nr 1 § 29. Kasa zapewnia możliwość zmiany ustawień daty i czasu po wystawieniu raportu fiskalnego dobowego, a przed rozpoczęciem prowadzenia ewidencji sprzedaży w dniu następnym, z zastrzeżeniem, że: 2) wprowadzana data nie jest wcześniejsza niż ostatnia zapisana w bazie danych kasy;	W standardowym systemie operacyjnym nie ma możliwości zagwarantowania zablokowania możliwości zmiany ustawień daty i czasu poza kontrolą aplikacji kasy.
98.	Załącznik nr 1 § 34. Przesyłanie danych z kasy jest zabezpieczone, pod względem poufności i integralności, w sposób określony w protokole komunikacyjnym przesyłania danych, zgodnie z protokołem TLS w wersji 1.2 lub wyższej, z wykorzystaniem certyfikatów klucza publicznego zgodnie ze specyfikacją RFC 6234 w standardzie x.509, lub w wyższym standardzie - w przypadku gdy taki standard zostanie określony w tym protokole komunikacyjnym.	RFC 6234 jest nieadekwatne do treści paragrafu. Specyfikacja ta dotyczy tylko sposobu wyliczania skrótów SHA oraz podpisów HMAC! Stosowanie się do niej nie zapewnia bezpieczeństwa na poziomie systemu. W szczególności ta specyfikacja nic nie mówi o bezpieczeństwie dostępu do modułu kryptograficznego np. przez inne programy niż program pracy kasy. Poufność może być zapewniona tylko pod warunkiem że program pracy kasy korzysta z funkcji kryptograficznych wykorzystujących prywatne klucze kryptograficzne natomiast nie ma do nich bezpośredniego dostępu. Proponujemy dodanie odpowiednich wymagań specyfikujących bezpieczeństwo na poziomie systemowym.
99.	Załącznik nr 1 § 35. <i>Wszystkie czynności kryptograficzne zapewniają poufność, integralność i uwierzytelnienie danych i są wykonywane przez moduł kryptograficzny, w którym bezpieczeństwo kryptografii asymetrycznej jest zapewnione zgodnie ze specyfikacją RFC 6234.</i>	RFC 6234 jest nieadekwatne do treści paragrafu ponieważ nie dotyczy bezpieczeństwa kryptografii asymetrycznej. Specyfikacja ta dotyczy tylko sposobu wyliczania skrótów SHA oraz podpisów HMAC! Stosowanie się do niej nie zapewnia bezpieczeństwa na poziomie systemu. W szczególności ta specyfikacja nic nie mówi o bezpieczeństwie dostępu do modułu kryptograficznego np. przez inne programy niż program pracy kasy. Poufność może być zapewniona tylko pod warunkiem że program pracy kasy korzysta z funkcji kryptograficznych wykorzystujących prywatne klucze kryptograficzne natomiast nie ma do nich bezpośredniego dostępu. Proponujemy dodanie odpowiednich wymagań specyfikujących bezpieczeństwo na poziomie systemowym.
100.	Załącznik nr 1 § 39. Kasa zapewnia zapis zestawów danych obejmujących co najmniej 1830 raportów fiskalnych dobowych.	Rozporządzenie powinno regulować co ma się stać z kasą w przypadku osiągnięcia maksymalnych parametrów raportów dobowych oraz pojemności bazy danych.
101.	Załącznik nr 1 § 39. Kasa zapewnia zapis zestawów danych obejmujących co najmniej 1830 raportów fiskalnych dobowych.	Rozporządzenie powinno określać konieczność informowania obsługi o zbliżającym się końcu pojemności bazy danych.

Sekcja Dostawców Fiskalnych Urzędów Rejestrujących KIGeIT

LP	Przepis	Treść uwagi
102.	Załącznik nr 1 § 48. Co najmniej raz na dobę kasa pobiera klucze współdzielone. Kasa nie może prowadzić ewidencji bez ważnego klucza współdzielonego na dany dzień.	<p>Przepis umożliwia pracę kasy bez połączenia z CRK nawet do 24 godzin, pomimo wymogu określonego w § 38 przesyłania danych co dwie godziny. W połączeniu z brakiem hardwarowych zabezpieczeń przechowywanych danych otwiera pole do nadużyć związanych z usuwaniem danych nieprzesłanych do CRK bez pozostawienia śladu.</p> <p>Przykład: W przypadku wykasowania danych ostatniego paragonu (ostatnich paragonów) – poprzez wykonanie kopii kasy i środowiska w którym pracuje, zablokowaniu komunikacji kasy z repozytorium, wystawieniu paragonu a następnie o ile klient nie odebrał paragonu przywróceniu kasy i środowiska z kopii do stanu sprzed jego wystawienia i odblokowaniu komunikacji – łańcuch nie zostanie zerwany. W takim przypadku sprzedaż nie zostanie zarejestrowana a takie oszustwo nie pozostawi żadnego śladu. Proceder może być stosowany wielokrotnie w ciągu doby, przy każdym z nieodebranych paragonów fiskalnych.</p>